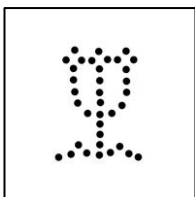

„Protektorátní“ perfin s otazníkem

V některých katalozích protektorátu Čechy a Morava se objevuje perfin „trojzubec“, údajně používaný firmou Sigma pumpy Olomouc. Před časem o něm dokonce vyšla informace v časopisu Filatelie č.5/1994. Existence perfinovacího strojku s tímto perfinem je nám samozřejmě známa. Problém ovšem spočívá v tom, že z předložených exemplářů nelze potvrdit žádné dostatečně věrohodné používání výše uvedenou firmou na poštovních známkách. K dispozici sice máme vysvětlení autora příspěvku do časopisu Filatelie, který uvádí, že tento perfin firma používala na známky na odpověď, což může být příběh pravdivý, ale stejně také zcela vymyšlený. V citovaném příspěvku je ukázka tohoto perfinu na protektorátní známce s razítkem Zlín a známe jej i na stejné hodnotě zcela nepoužité. Podstatným dovětkem k tomuto příběhu ovšem je skutečnost, že **strojek je** již dlouhou dobu **v soukromých rukách sběratelů**, takže dnes nelze věrohodně doložit, zda a jak byl skutečně používán či dokonce zneužíván. Jde tedy o velmi podobnou situaci, jako u perfinu CFS. Strojek je sice v současné době v držení seriózního sběratele, ale vůbec nic netušíme o tom, jak se se strojkem nakládalo předtím, ani jak může být „využit“ v budoucnosti. V tomto případě tedy nejde o amatérsky vyrobený padělek neexistujícího perfinu, ale mohlo by jít o tzv. „patisk“ provedený originálním strojkem. Nelze totiž vyloučit, že perfinovací strojek byl ve skutečnosti používán ke zcela jiným účelům než označování poštovních známek a skutečně jej takto mohla používat i zmíněná firma. Je nám známo, že existovalo velké množství perfinovacích strojků, firemních, úředních, místních samospráv apod., které byly používány na znehodnocování dokladů, zejména k fiskálním účelům a většinou se v poštovním provozu nikdy nevyskytovaly. Samozřejmě je možné sbírat i tyto tzv. fiskální perfiny, nicméně do sbírky perfinů, které firmy používaly v poštovním provozu, **nepatří**. U perfinu „trojzubec“ navíc zatím netušíme, k jakému účelu, a zda vůbec, byl skutečně používán – doposud nebyl nalezen k tomu žádný věrohodný doklad. To jsou hlavní důvody, proč jej zatím mezi perfiny používané firmami v poštovním provozu na našem území nezařazujeme.

OBJEV PO 52 LETECH

Jako každý filatelista, hledám i já zajímavá údobí a doklady o dění v různých známkových oborech. V roce 1983 mě vyzval pan Václav Fejtek z Litvínova, tehdejší předseda sekce "Perfiny" ke spolupráci při objasnění perfinu SIGMUND továrny na čerpadla v Lutíně. Protože jsem v té době začal budovat ekologický exponát pod názvem "Kde má být život - musí být voda, kde má být voda - musí být Sigma", vrhl jsem se do téměř detektivního pátrání.

Najezdil jsem několik stovek kilometrů po starých zaměstnancích, někde jsem získal i perfin. Vyslechl jsem vzpomínky na zástupce druhé generace Sigmundů, kteří budováním podniku a výrobou čerpadel dobývali tuzemské i světové trhy. V roce 1930 zavedli pro podnikovou korespondenci Francotyp Sigmund a Chema a v roce 1941 i krásný perfin na odpovědní známky místo odpovědních lístků, do té doby užívaných.

A proč to všechno píšete? Při svém pátrání jsem u jednoho z někdejších lutínských zaměstnanců objevil originál tohoto perforovacího strojku. Po 52 letech ... Snad i to stojí za zveřejnění.

FRANTIŠEK DOSTÁL

Příspěvek uveřejněný v časopise Filatelie č. 5 z roku 1994. Vydeme-li z toho, že perfin má připomínat logo firmy Sigma, pak správné vyobrazení perfinu je na naší kresbě, zatímco v článku pro Filatelii by měl být otočen o 180 stupňů.

Na dokreslení poznatků o tomto perfinu upozornil zpracovatel bibliografie článků o perfinech J. Chudoba na příspěvek V. Fejtka ve zpravodaji č. 1 z roku 1983. Ocitujme si z jeho příspěvku důležitá fakta.

„Perfin ... je na protektorátní známce (krajinky) a monogram byl vyražen až na nalepenou známku skrze obálku i vložený dopis. Odesílatelem byl Otto Bermann, Sigmund-Chema, Lutín. ... Operfinování známky i dopisu v jediné operaci naznačuje, že jde o hříčku, ale jak a proč k ní došlo?

Olomoucká fa Sigmund používala již od r. 1929 Frankotyp a perfin, pokud víme, neměla. Její sesterský závod Sigmund-Chema a.s., Olomouc-Lutín až v srpnu 1937. Je možné, že operfinovací strojek byl objednan pro jednu či druhou firmu před zakoupením výplatního stroje, ale nebyl uveden do provozu. Teprve za války v r. 1940 na něj přišel ředitel O. Bermann a operfinoval jím dopis, který posílal své dceři Mili Bermannové do Loun. Učinil tak pravděpodobně z rozmaru či zvědavosti, aby zjistil, jak strojek pracuje. ...“

Dopis popsany V. Fejtkem sice potvrzuje určitou souvislost perfinu s olomouckou firmou Sigma, nicméně velmi nestandardní užití perfinu, dokonce na osobním dopise, možnosti jeho skutečného používání nijak neosvětluje. S ohledem na výše uvedené novější poznatky se nabízí i otázka, kdy k operfinování dopisu skutečně došlo – mohlo to být dokonce o mnoho let později, než byl dopis napsán a doručen.

V. Münzberger